

کلاس‌هایی که فقط برای آگاهی عمومی مفید است

دکتر محسن لواسانی روانشناس در خصوص استقبال عامه از کلاس‌های روانشناسی به جای استفاده از روانشناس یا روانپزشک می‌گوید: «همه چیز ریشه در فرهنگ دارد و فرهنگ از شخصیت فردی نشأت می‌گیرد و شخصیت از محیط زندگی، متأسفانه جوانان که اکثریت جامعه ما را تشکیل می‌دهند می‌خواهند خیلی سریع به نتیجه برسند. فکر می‌کنند همه چیز با کلاس‌های روانشناسی حل می‌شود حتی در این کلاس‌ها به دنبال موفقیت‌های شغلی و پولی هستند در حالی که کلاس‌ها جنبه عمومی دارد و راه اصلی نیست.» لواسانی با تأکید بر اینکه کلاس‌های روانشناسی مثل تی‌ای صرفاً برای آگاهی خوب است، ادامه می‌دهد: «این کلاس‌ها برای بالا بردن آگاهی و دانستن حداقل‌ها مفید است در حالی که هرگز جنبه تخصصی و درمانی ندارد. نکته‌ای که در پی دانستن‌های عمومی در نظر گرفته نمی‌شود.»

این روانشناس می‌گوید: «هر چیزی یک مدت مد می‌شود و الان تی‌ای مد شده و عده‌ای سودجویانه از این مد به نفع کسب در آمد بهره می‌برند. کلاس‌ها تنها باید جنبه پرزنت دوره‌های روانشناسی را داشته باشد و افراد در صورت احساس نیاز برای بهبود شرایط به روانشناس مراجعه کنند. در بسیاری از موارد مدرسان اصلاً تخصصی در زمینه روانشناسی یا روانپزشکی ندارند از سویی دیگر مخاطب باید خودش قدرت انتخاب داشته باشد و نمی‌توان کسی را از چیزی منع کرد لذا بهتر است بجای منع مستقیم با آگاهی بخشیدن به افراد جامعه قدرت تشخیص درست و غلط و انتخاب بدهیم.»

دکتر لواسانی با اشاره به اینکه دوره‌های روانشناسی می‌تواند کمک کننده باشد نه در مانگر می‌گوید: «حقیقت این است که مخاطب به دنبال مطلب است و می‌خواهد در کوتاه‌ترین زمان به نتیجه برسد پس دستگاه‌های مختلف فرهنگی و آموزشی باید برای این مخاطب در حوزه روانشناسی برنامه داشته باشند تا مخاطب به بیراهه نرود و بستر سودجویی فراهم نشود. مخاطب تشنه به دنبال رفع عطش است و اگر ما برایش برنامه نداشته باشیم دیگران جلوتر از ما برنامه خواهند ریخت و کنترل اوضاع را به عهده خواهند گرفت.»

یعنی تمام موفقیت‌هایت را مدیون تی‌ای هستی؟
«نه! به هر حال شرایط اجتماعی و اقتصادی و پیرامونی خیلی تأثیر گذار است و به نظر من کلاس و اینها تنها در صد ماجرای موفقیت است نه همه‌اش!»
محمد می‌گوید: «شاید اگر یک نفر درست با من صحبت می‌کرد و تجربیاتش را در اختیارم می‌گذاشت تأثیر می‌گرفتم و نیاز به کلاس هم نداشتم.»

تفکر غلطی که نسبت به روانکاوی در جامعه‌مان وجود دارد. نکته دیگر اینکه خلأ گفت‌وگو در جامعه به شدت احساس می‌شود و عده‌ای با دریافت این نقطه ضعف برای برطرف کردن خلأ فارغ از درستی یا نادرستی راه حل بستر سازی می‌کنند.»

مجید اسماعیلی ۲۹ ساله فوق لیسانس مدیریت صنعتی نیز از دیگر شرکت کنندگان در کلاس‌های تی‌ای است. او می‌گوید: «من به خاطر اینکه خجالتی و اجتماع گریز بودم به کلاس‌ها ترغیب شدم. در حالی که روانشناس نتوانست نسخه خوبی برای مشکل من بپیچد، این کلاس‌ها راه گشا بود.»

مجید با تأیید اینکه کلاس‌ها باید جنبه تخصصی داشته باشد و نه صرفاً افراد را با موج مثبت همراه کند، می‌گوید: «من نیاز به اعتماد به نفس و یادآوری نقاط مثبت خودم داشتم. اینکه کسی به من بگوید چه توانایی‌هایی دارم اما این دلیل نمی‌شود که غیر کارشناسان بخواهند جای روانشناس را بگیرند و از اعتماد مخاطب سوءاستفاده کنند.»

محمد حافظی ۲۴ ساله مهندس برق است. او هم در دوره‌های تی‌ای شرکت کرده و در توضیح علت علاقه‌اش به کلاس‌ها می‌گوید: «قبلاً سابقه حضور در کلاس‌های عرفانی و انرژی درمانی را داشتم و پس از آن به این کلاس‌ها روی آوردم. برخلاف کلاس‌های قبل، تی‌ای با استفاده از متدهای مختلفی که دارد به شناخت شخصیت کمک کرد و توانستم به زندگی‌ام سرو سامان دهم. من که جوانی بیش فعال بودم، حالا بیشتر تمرکز دارم و کودک درونم را کنترل کرده‌ام و توانسته‌ام از موقعیت‌هایم بهره بگیرم.»

از محمد می‌پرسیم چه موقعیتی را به دست آورده‌ای، می‌گوید: «تا پیش از این اگر موقعیت‌های خوب اقتصادی از دستم می‌رفت سرسری از کنارش می‌گذشتم، اما حالا دقیق‌تر شده‌ام تا جایی که اگر تا پیش از این تنها یک فروشنده ماشین بودم الان خودم نمایندگی خودرو دارم.»

■ آشفته بازار روانشناسی در ایران فرصتی برای غیرمتخصص‌ها

دکتر علی شمیسا روانشناس و استاد دانشگاه با اشاره به اینکه تدریس تی‌ای منعی ندارد، می‌گوید: «این کلاس‌ها تا جایی کمک کننده است که دروازه شناخت خود باشد نه بیشتر. جوانان ما نیاز به راهنمایی دارند و مشاوره چه از سوی بزرگترها چه در دانشگاه و چه روانکاو. لذا در غیاب این موارد کلاس‌های انرژی درمانی، عرفانی و خیلی چیزهای دیگر سر برون می‌آورند که شاید هرگز به نفع افراد نباشد. چنانچه محمد خودش می‌گوید برای آرام کردن اسب سرکش کودک درونش نیاز به یک گفت‌وگوی ساده داشته است.»

وی اضافه می‌کند: «تی‌ای یا تحلیل رفتار متقابل یک مکتب روانشناسی است که توسط اریک برن پایه‌گذاری شد و به دلیل قدرت فوق العاده سازگاری با فرهنگ‌های مختلف خیلی زود در دنیا طرفدار پیدا کرد و در ایران نیز خوب جا باز کرده است. اما اینکه این شیوه روانشناسی توسط غیر کارشناسان تدریس می‌شود بسیار جای ایراد است. حال آنکه تی‌ای تنها حالت آموزشی دارد و هرگز در مانگر نیست. تی‌ای آنجایی می‌تواند فرد را درمان کند که توسط روانشناس

در جلسات مشاوره به کار گرفته شود، همانطور که در حال حاضر یکی از روش‌های پر کاربرد به حساب می‌آید.»

این استاد دانشگاه می‌گوید: «مسائل روانشناسی به دلیل اینکه حالت مفهومی دارد خیلی سریع به زندگی فرد وارد می‌شود و در جامعه مایحلی مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرد، یعنی افرادی که کمی از قدرت فن بیان برخوردار باشند و چند کتاب روانشناسی خوانده باشند وارد عمل می‌شوند و با بیان برخی کلیات اعتماد افراد را جلب و اقدام به کسب سود از این راه می‌کنند در حالیکه کمترین تخصصی ندارند.»

وی با اشاره به عدم آگاهی‌های عمومی نسبت به مفاهیم روانشناسی تأکید می‌کند: «افراد جامعه باید بدانند بیان مفاهیم سطحی کار راحتی است. اینکه یک نفر با کلی انرژی درباره افق‌های روشن و مثبت اندیشی و توانایی‌های فردی حرف بزند خیلی خوب است و همان چیزی است که اکثر افراد به آن نیاز داریم اما در اکثر مواقع کلیات و انرژی مثبت کافی نیست و دور از واقعیت است و فرد به در مانگر حرفه‌ای نیاز دارد تا با ظرافت عمل کند. موضوعی که متأسفانه اصلاً به آن توجه نمی‌شود و همین که فرد با حجمی از حرف‌های قشنگ روپرو می‌شود قید باقی ماجرا را می‌زند در حالیکه واقعیت مهم‌تر است.»

دکتر شمیسا با انتقاد از آشفته‌گی که در مسائل روانشناسی در ایران وجود دارد، می‌گوید: «مثل اینکه مد شده است هر کس خود را یک روانشناس معرفی کند، کلاس برگزار کند و از این راه کسب درآمد کند. در حالیکه مباحث روانی حتی بیشتر از مسائل فیزیکی بدن نیاز به تخصص دارد. چرا که با روح و روان در ارتباط است، همانطور که جراح قلب نمی‌تواند مغز را عمل کند، یک رفتارشناس هم نمی‌تواند وارد مباحث ارتباطی شود. اما چرا برخلاف بعد فیزیکی بدن، بعد روانی مغفول می‌ماند، دلیلش چیزی نیست جز تفکر اشتباه و عدم آگاهی جامعه و البته عدم توجه مسئولان. لذا خیلی‌ها در این آشفته بازار از کم دانشی جامعه سوءاستفاده می‌کنند.»

